

Одвічну загадку, і магію, і силу — усе це має Кам'яна Могила

Уроки інтегрованого курсу “Мистецтво”
у 4-му класі

Ольга МЕЛАЙ, учитель початкових класів;

Оксана ФІЛІПОВА, вчитель музичного мистецтва,
старший учитель, Мелітопольський НВК № 16,
Запорізька обл.

Кожного року на карті пам'яток України з'являються нові об'єкти. Один з них — древній і водночас відкритий не так давно — це пам'ятка геології й археології Кам'яна Могила. Знайомство учнів з цим унікальним місцем дасть змогу не тільки доторкнутися до минулого, а й сприятиме розвитку пізнавального інтересу дітей, спонукатиме їх до вивчення історії Батьківщини.

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Тема. Кам'яна Могила — незвичайний дарунок природи й унікальний пам'ятник первісного мистецтва.

Мета. Ознайомити дітей з мистецтвом та історією рідного краю. Удосконалювати вокально-хорові навички. Формувати здатність до різних видів активної творчої діяльності. Виховувати інтерес до мистецтва, повагу й любов до батьківщини.

Матеріали та обладнання: мультимедійний комплекс, презентації “Черешнево”, “Таланти Мелітополя”, “Кам'яна Могила”, фрагмент документального фільму “Сім чудес України”; фортепіано, аудіозапис пісні про Мелітополь.

Поняття: легенда, кінематограф, документальне кіно.

Попередня робота: проектна діяльність “Кінематограф”.

Хід уроку

I. Організаційний момент (1–2 хв)

На мелодію пісні “Я на сонечку лежу” діти проспівують такі слова.

Урок музики у нас,
Тож запрошуємо в клас.
Привітаймося дружно всі:
До — ре — мі — фа — соль — ля — сі!

II. Актуалізація опорних знань (4–5 хв)

— Пригадаймо, що нам відомо про літературні жанри, мистецтво музики і танцю, а також про образотворче мистецтво.

Вправа “Хмарка слів”

Перед дітьми у вигляді хмарки представлені слова і ключові поняття, які були засвоєні на попередніх уроках. Діти по черзі обирають щось одне і пояснюють його значення.

III. Оголошення теми і мети уроку (1–2 хв)

— Тема сьогоднішнього уроку — “Кам’яна Могила — незвичайний дарунок природи та унікальний пам’ятник первісного мистецтва”.

Запрошую вас у подорож нашою малою батьківщиною — Мелітопольським краєм. Отже, розпочинаємо мандрівку!

IV. Робота над темою уроку (28–30 хв)

1. Зупинка “Історична”

Учитель пропонує дітям відповісти на кілька запитань.

Орієнтовний зміст запитань

- Коли ми святкуємо день народження нашого міста?
- У якому році засновано Мелітополь?
- Звідки походить його назва?

2. Зупинка “Черешнево”

Діти пояснюють значення цієї назви. При перегляді кожної презентації звучить відповідне повідомлення, а по закінченні діти обмінюються враженнями.

Перегляд презентації “Черешнево”

Орієнтовний зміст повідомлення

Мелітополь вважають черешневою столицею України, і саме черешня — візитівка Мелітопольського краю. У 2003 році вона з’явилася на офіційному гербі нашого міста. 15 червня у Мелітополі проходить традиційний щорічний фестиваль “Черешнево”. Це дуже яскраве й веселе дійство з парадом черешень, конкурсом костюмів, а також з обранням черешневої принцеси. Протягом усього свята варять черешневе варення і пригощають ним присутніх.

3. Зупинка “Таланти Мелітополя”

Перегляд презентації

Орієнтовний зміст повідомлення

Мелітопольська земля народила багато відомих світові талановитих людей. Це живописець, графік і театральний художник Олександр Тишлер, живописець Петро Лебединець, хореограф Юрій Саакянц та кінорежисер Георгій Чухрай. А наша землячка, співачка й композитор Наталія Моніч ще маленькою дівчинкою написала слова і музику пісні про Мелітополь. Український переклад цієї пісні зробила Г. Кізілова.

4. Зупинка “Музична”

Слухання аудіозапису пісні

Діти слухають пісню і відповідають на поставлені запитання.

Орієнтовний зміст запитань

- Яка за настроєм ця пісня?
- Про що у ній ідеться?
- Які почуття вона передає?

Вокально-хорова робота

Вправа на дихання “Лічба”

Діти роблять вдих, затримують дихання, лічать до 5 і поступово видихають. Потім роблять те ж саме, але лічать уже до 7, а потім і до 10.

Дізнатися більше про **походження назв населених пунктів** допоможе публікація “В іменах моя земля” (“Джміль”, 2015, № 1), читаючи яку можна розглянути **фотоальбом українських міст**.

Аби відкрити учням цікаві місця Батьківщини, скористайтеся **електронними додатками-презентаціями**:

- “Фонтани України” (jmil.com.ua/2014-2/ejmil);
- “Водойми України” (jmil.com.ua/2014-3/ejmil);
- “Дерева України” (jmil.com.ua/2014-5/ejmil);
- “Збережемо та примножимо багатства України” (jmil.com.ua/2015-1/economika).

Вправа “Веселий язичок”

Ця вправа допомагає відпрацювати чистоту інтонації, що є фундаментом будь-якого співу. Діти промовляють слова, а потім 5-6 разів клацають язичком.

— Чок-чок-чок-чок, мій веселий язичок,
все співає і жартує і ніколи не сумує!
Чок-чок-чок-чок, мій веселий язичок.

Вправа “Зозуленька”

Учні виконують поспівку на голосний “у”, який сприяє утворенню “вузького” звука, що чітко фіксує його висоту (див. додаток).

Зозуленька ку-ку
В зеленому садку.
Ку-ку, ку-ку,
Ку-ку, ку-ку, ку-ку-ку.

Розучування пісні про Мелітополь

- Читання тексту пісні (див. додаток).
- Вивчення його за куплетами.
- Робота над вокально-хоровими навичками та складнощами у пісні.
- Хорове виконання пісні.

5. Зупинка “Літературна”

Перегляд презентації “Кам’яна Могила”

Орієнтовний зміст повідомлення

Візитівка нашого краю — Азовське море та Приазовський степ. У долині невеликої річки Молочної ще здалеку видно жовтий острів із трьох тисяч кам’яних брил висотою 12 м. Його здавна називають Кам’яною Могилою. Утворився він на місці згаслого 5 млн років тому вулкану. Жерло його забилося пробкою із спресованого та скам’янілого піску, а сонце, вітер і вода сприяли розпаду її на окремі частини.

Ознайомлення з легендою

Орієнтовний зміст легенди

Місцеве населення переповідає легенди про походження Кам’яної Могили. За однією з них, ці кам’яні

ВІДКРИВАЙМО УКРАЇНУ разом із журналом “ДЖМІЛЬ”

Мотивувати учнів до пізнання природи, історії та культури України допомагає розвивальний журнал “Джміль”. Кожен випуск — це скарбничка матеріалів з цікавої дітям теми з обов’язковим українознавчим компонентом.

- Розповіді про унікальні місця України, рослинний і тваринний світ.
- Інтерактивні міні-лекції про сучасне мистецтво і твори народних майстрів.
- Настільні ігри, присвячені історичним пам’яткам України.
- Уявні мандрівки до самотніх куточків нашої Батьківщини, де зародилися унікальні види розпису: с. Петриківки (2019, № 3); Яворівщини (2018, № 12); Косівщини (2018, № 10); смт Опішні (2018, № 7-8); с. Самчики (2016, № 2).

За публікаціями журналу можна організувати такі **види діяльності**:

- спільне чи самостійне читання;
- бесіди, обмін враженнями;
- створення колажів і стіннівок за змістом прочитаного;
- проекти;
- індивідуальну роботу з обдарованими учнями;
- свята або інші позакласні заходи.

Для організації групової роботи в класі й самостійного читання вдома запропонуйте батькам учнів **передплатити журнал “Джміль” на весь клас.**

Варіанти вигідної передплати обирайте на сайті:

jmil.com.ua/peredplata

Цікавих уроків і захопливого дозвілля!

Тематичні випуски

“Україна — це Європа” (2018, № 7-8)

“Моя Україна” (2015, № 1)

“Славні козаки” (2015, № 4)

Придбати можна в редакції.

Звертайтеся за телефонами:

(044) 486-13-32, (067) 504-50-22

Відправляйте заявки на адресу:

books@dsvvit.com.ua